

Pécsi Nemzeti Színház

William Shakespeare – Rómeó és Júlia
című színházi előadásának
oktatási segédanyaga 14-18 évesek számára

Bevezető gondolatok

I. A kor – amikor a színház világerő

A színház aranykora rendszerint egybeesik a birodalmak aranykorával. Nem véletlenül. A színház drága mulatság: idő, pénz, közönség és infrastruktúra kell hozzá. És legfőképp béke.

I. Erzsébet Angliája ilyen korszak volt. Politikai stabilitás, tengeri sikerek, erősödő polgárság, vallási átrendeződés – és közben egy társadalom, amely elkezd önmagára nézni. A reneszánsz nem csupán stílus, tekintetváltás is: a figyelem a túlvilágról a földi életre fordul. Az ember lesz a mérték.

Ez az a közeg, ahol a színház több mint szórakoztatás: gondolkodtat, formál, vitatkozik. A londoni közsínházak – köztük a Globe – több ezer embert fogadtak délutánonként. Nem csupán nemeseket, kézműveseket, kereskedőket és matrózokat is. A közönség heterogén volt, így a daraboknak is annak kellett lenniük: magasművészet és vaskos humor, filozófiai monológ és utcai szóváltás ugyanabban az előadásban.

A színpad fedetlen, a díszlet minimális, a nyelv gazdag és képszerű. A tér tagolt: földi világ, menny és pokol egyszerre jelenik meg. A színház ekkor még nem illúziógyár, inkább nyílt játék, ahol a képzelet pótolja a falakat.

Ez a forma felszabadította a drámaírást. A hármas egység szabályai nem kötelezőek. A cselekmény szálai szétfuthatnak. A helyszínek válthatók. Az idő tágítható. A színház nem szabályrendszer, lehetőségter.

Ebben a szabadságban születnek meg Shakespeare művei.

II. A shakespeare-i színház – forma és dinamika

A shakespeare-i dráma nem a görög hagyomány szigorú folytatása. Inkább szintézis. Seneca pátosza, a középkori moralitásjáték térkezelése, a népi színjátszás nyers energiája és a reneszánsz humanizmus gondolkodása egyszerre van jelen benne.

A darabokban tragikum és komikum nem válik élesen szét. A hangnemek keverednek. Egy pillanatban filozófiai mélység, a következőben obszcén szóvicc. Ez nem következetlenség, hanem tudatos szerkezet: a világ ilyen.

A színház technikai feltételei is alakítják az írást. Nincs függöny, nincs realista díszlet, ezért a szövegnek kell láttatnia a teret. A nyelv nem pusztán kommunikáció, inkább építkezés. A dialógusok egyszerre teremtenek helyszínt, hangulatot, viszonyt.

A tempó feszített. Az előadások szünet nélkül zajlanak. A dráma szerkezete ezért lendületes, a fordulatok gyorsak, az érzelmi amplitúdó széles.

Shakespeare nem tanítvány a szabályok iskolájában. Inkább játékos a lehetőségek terében.

III. Shakespeare, mint ember és alkotó

Shakespeare élete részben dokumentált, részben homályos. Stratford-upon-Avonból indul, egy tehetsős, majd elszegényedő polgárcsalád fiaként. Nem járt egyetemre. Nem volt arisztokrata. Nem volt udvari filozófus.

Színész volt. Társulati tag. Üzletember. Színháztulajdonos.

Ez fontos.

Nem elefántcsonttoronyból ír. A közönséget ismeri. A színpad működését belülről érti. Tudja, mi hatásos. Tudja, mikor kell feszültséget növelni, mikor kell oldani. Tudja, hogyan kell karaktert építeni, amely egyszerre típus és egyedi ember.

Alkotói korszakai jól kirajzolódnak: királydrámák, vígjátékok, nagy tragédiák, majd a késői, megbékélőbb hangvételű színművek. A Rómeó és Júlia a korai tragédiák közé tartozik, még erősen lírai hangütéssel. Shakespeare különlegessége nem pusztán történetmesélő tehetségében rejlik. Alakjai soha nem egyszerűen „jók” vagy „rosszak”.

Még a mellékszereplők is motiváltak, belső indokokkal és következetes viselkedéssel rendelkeznek. Minden figura saját világképet hordoz, amely meghatározza döntéseit és konfliktusait.

Ő nem állást foglal. Megmutat.

És ebben rejlik időtlensége.

IV. A Rómeó és Júlia mint korai tragédia – lírai szenvedély és drámai gyorsulás

A Rómeó és Júlia Shakespeare korai tragédiája. És ez érződik rajta.

Nem olyan sötét és filozofikus, mint a Hamlet.

Nem olyan végletesen kegyetlen, mint a Lear király.

Nem olyan hidegen kiszámított, mint a Macbeth.

Itt még lobogás van. Túlcsordulás. Gyorsaság.

A cselekmény öt nap alatt játszódik le. A szerelem néhány óra alatt születik, egyetlen éjszaka alatt teljesedik ki, és néhány félreértés következtében omlik össze. Ez a tempó nem realista, hanem érzelmi logikát követ. A darab lírai tragédia. A szerelmesek szonettformában szólalnak meg egymáshoz.

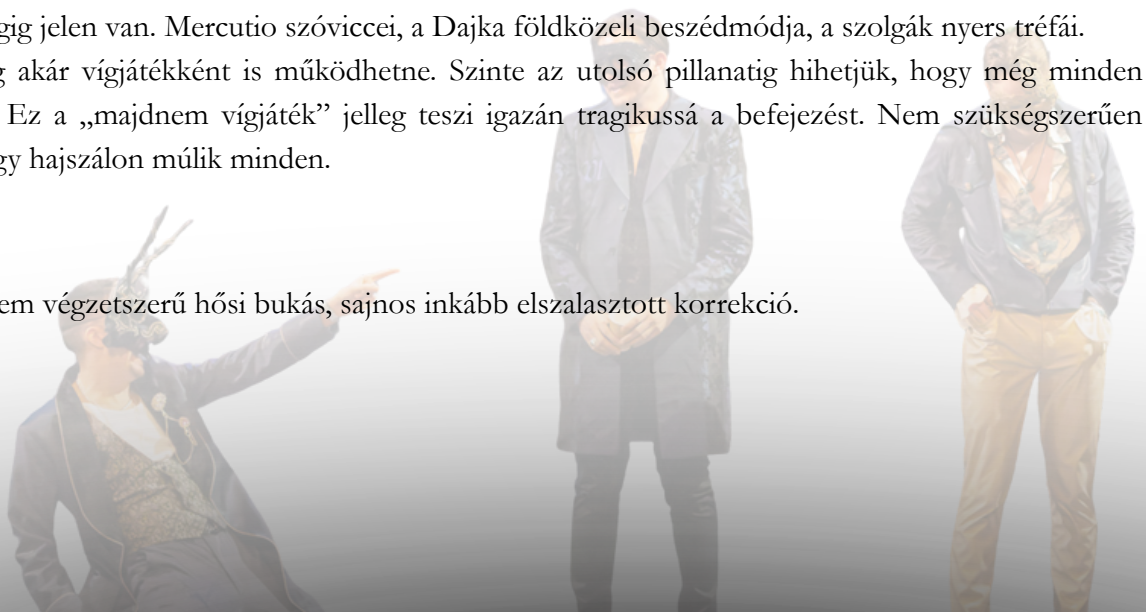
Az erkélyjelenetben a nyelv felemel, a hajnali búcsúzkodás madármotívumai a trubadúr-hagyományt idézik. A szerelmi beszédmód eszményített, emelkedett tónusú. De közben a világ brutálisan konkrét. Kardrántások, utcai harc, politikai fenyegetés, száműzetés, mérég. Ez a kettősség adja a mű különös feszültségét, a lírai magasság és társadalmi nyersség egymás mellett.

És van még valami.

A komikum végig jelen van. Mercutio szóviccei, a Dajka földközeli beszédmódja, a szolgák nyers tréfái.

A darab sokáig akár vígjátékként is működhetne. Szinte az utolsó pillanatig hihetjük, hogy még minden helyrehozható. Ez a „majdnem vígjáték” jelleg teszi igazán tragikussá a befejezést. Nem szükségszerűen sötét a világ. Egy hajszálon múlik minden.

A tragédia itt nem végzetszerű hősi bukás, sajnós inkább elszalasztott korrekció.

V. A reneszánsz emberkép és a feudális maradványok ütközése

A *Rómeó és Júlia* középpontjában két fiatal szerelme mellett két történelmi korszak erkölcsi rendjének ütközése is megjelenik. A darab világa a feudális Európa örökségét hordozza: a család politikai és gazdasági egységként működik, a házasság dinasztikus és társadalmi megállapodás, a becsület kollektív érték, a név jogi és hatalmi jelentéssel telített. A középkori szemléletben az egyén a rend része, nem önálló központ. Capulet döntése így a családi státusz fenntartásának történelmi logikájából következik.

Páris Júlia kezét az apától kéri, mert a nő a családi struktúra tagja. A szolgák is a nemesi gyűlölet reflexeit ismétlik, mintha a lojalitás magától értetődő örökség volna.

Ezzel párhuzamosan a reneszánsz emberkép az egyént állítja fókuszba. Az érzés, a személyes választás és a belső tapasztalat válik meghatározóvá. Júlia kérdése – „Mi a név?” – történelmi fordulatot jelző gondolat: a név, amely a feudális rend alapja, leválasztható az emberről. Rómeó és Júlia nem tudatos forradalmárok, mégis egy új korszak képviselői, mert saját élményükre hallgatnak. A tragédia így annak a pillanatnak a drámája, amikor az egyéni tapasztalat összeütközik az örökölt struktúrával, és felveti a kérdést: Lehet-e az egyén erősebb a rendnél?

Alkalmazási területek középiskolában

Magyaróra

1. Korszakértelmezés (reneszánsz emberkép)

A mű alkalmas a reneszánsz humanizmus és a középkori világszemlélet összehasonlítására. Júlia „Mi a név?” gondolata az individualizmus kulcspontjaként vizsgálható.

2. Tragédiafogalom árnyalása

Összevethető az antik tragédiával (végzet), illetve a későbbi shakespeare-i tragédiákkal.
Kérdés: szükségszerű a bukás vagy félresiklott döntések sora?

3. Motívumelemzés

Fény–sötétség, éj–nappal, név–identitás, sors–véletlen.
Szövegközpontú elemzésre kiváló.

4. Nyelvi vizsgálat

Különösen aktuális, ha kortárs fordítást (pl. Varró Dániel) is bevonunk.
Hogyan változtatja meg a hangnem a jelentést?

5. Konfliktuselemzés

Ki mit akar, mikor, miért most?
Dramaturgiai gondolkodás fejlesztése.

Történelemóra

1. Középkor–reneszánsz átmenet

A feudális családszerkezet és a reneszánsz individualizmus ütközése jól illeszthető az átmeneti korszakok vizsgálatához.

2. Társadalmi hierarchia

Név, rang, lojalitás, dinasztikus házasság – konkrét történelmi gyakorlatként elemezhető.

3. Városi kultúra és polgárosodás

Verona mint városi közeg. A polgárság szerepe az identitás átalakulásában.

4. Erőszak és becsületkódex

Párbajkultúra, családi bosszú, presztízs-alapú konfliktusok történelmi kontextusban.

Etika óra / Állampolgári ismeretek óra

1. Identitás és csoporthoz tartozás

Mikor válik a lojalitás kirekesztéssé?

2. Örökölt előítélet

A konfliktus okának elhalványulása mint társadalmi mechanizmus.

3. Döntési felelősség

Hol húzódik az egyéni felelősség határa a rendszerben?

Dráma és színházismeret óra

1. Jelenetépítés és tempó

A gyors cselekményidő vizsgálata.

2. Hangnembváltás

Komikum és tragikum együttélése.

3. Adaptációs gyakorlat

Jelenet mai közegbe helyezése.

Kommunikáció / Osztályfőnöki óra

1. Konfliktuseszkaláció modellje

Hogyan fajul el egy vita strukturális konfliktussá?

2. Félreértések láncolata

A tragédia kommunikációs kudarcok sorozataként.

Osztályfőnöki / Drámaóra

Példa

Szerelem vagy csak divat?

Mit történik az első pillanatban?

Időtartam: 60 perc

Fókusz: az érzés születése és alakulása

Eszköz: nagy csomagolópapír („Szerep a falon”)

1. Indítás – Gyors kérdés (5 perc)

Tedd fel:

„Lehet valakibe első pillantásra szerelmesnek lenni?”

Szavazás kézfeltartással.

Nem kell magyarázni. Csak álláspont.

2. Jelenet – Az első találkozás (10 perc)

Olvassátok fel Rómeó és Júlia báljelenetét.

Fontos: a szonettforma. A kölcsönösség. A játékosság.

Kérdések:

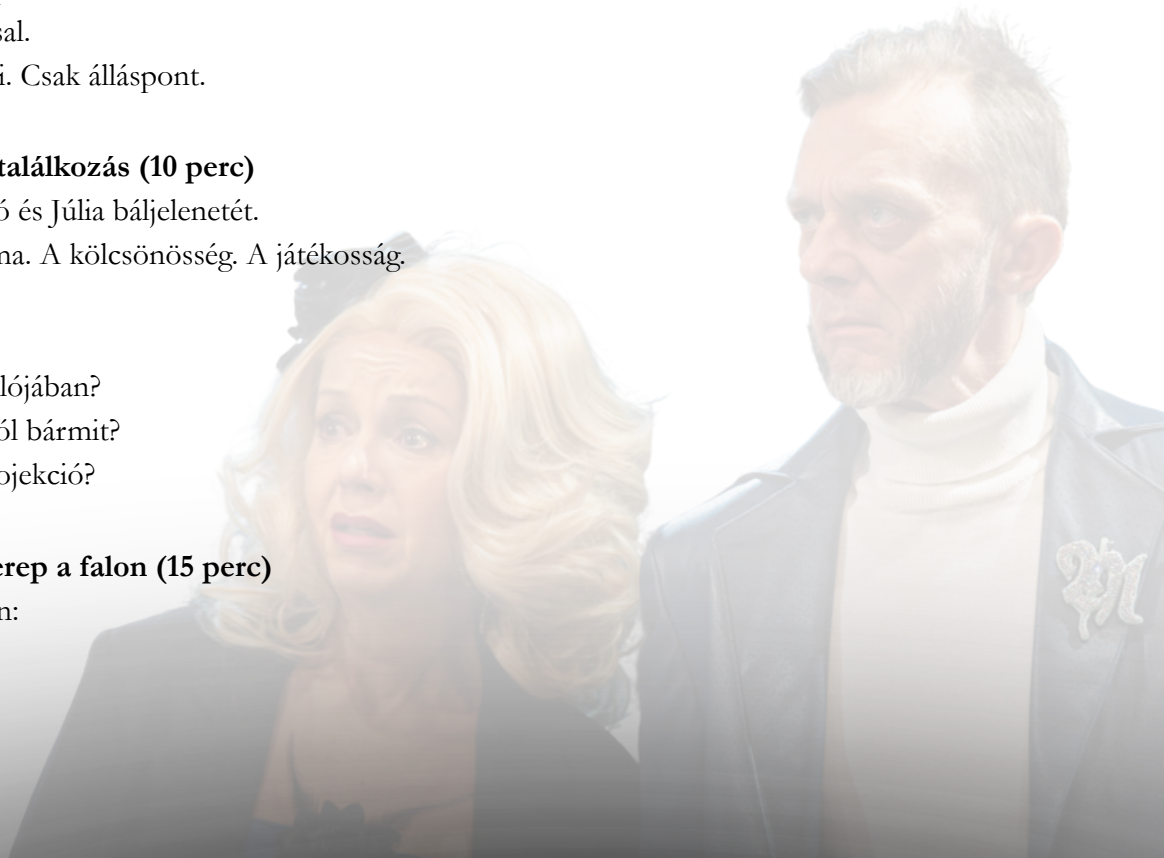
- Mi történik itt valójában?
- Tudnak egymásról bármit?
- Ez érzés vagy projekció?

3. Drámajáték – Szerep a falon (15 perc)

Két nagy papír a falon:

RÓMEÓ

JÚLIA

Feladat:

Rajzolják körbe a figurát.

A testen belül írják:

Mit érez belül az első pillanatban?

(pl. izgalom, bizonytalanság, vágy, eufória, félelem)

A testen kívül írják:

Mit mutat kifelé?

(pl. magabiztosság, udvariasság, játékoság)

Beszélgetés:

Van-e különbség belső és külső között?

Mennyire tudatos ez az érzés?

4. Bonyolódás – Érzelem vagy döntés? (15 perc)

Most jön a továbbépítés.

Adj új helyzeteket, és minden helyzetnél kérdezd:

Ez még szerelem?

Vagy már valami más?

Helyzetek:

- Rómeó megtudja, hogy Júlia Capulet.
- Júlia megtudja, hogy Rómeó Montague.
- Titkos esküvő.
- Rómeó száműzetése.
- Júlia vállalja a látszólagos halált.

Csoportmunka:

Minden helyzetnél írják fel:

Mi változik az érzésben?

Mi lesz több: szenvedély, félelem, birtoklás, áldozat, dac?

5. Reflexió – Szerelem vagy divat? (10 perc)

Tedd fel újra a kérdést:

Ha ma történné, ez szerelem lenne?
Vagy inkább gyors, trendi, intenzív fellángolás?

Táblára három oszlop:

Vonzalom

Szenvedély

Szerelem

Közösen próbáljátok elhelyezni a jeleneteket.

6. Zárás – Egy mondat (5 perc)

Mindenki írja le:

„Szerintem szerelem akkor kezdődik, amikor...”
Nem kell felolvasni.

De ha valaki akarja, megoszthatja.

Segítő gondolatok

A foglalkozás megtartásakor a legfontosabb a biztonságos, ítélkezésmentes légkör kialakítása. Már az elején érdemes rögzíteni, hogy nincs „jó” vagy „rossz” válasz, és senkinek nem kell személyes élményt megosztania. A téma érzékeny, ezért a beszélgetés fókusza a szereplőkön és a helyzeteken maradjon, ne konkrét magánéleti példákon.

A pedagógus szerepe facilitátori: nem definíciót ad a szerelemről, hanem kérdésekkel segíti a gondolkodást. A vitahelyzetekben fontos a kíváncsi, nem moralizáló hangnem. Ha eltérő vélemények jelennek meg, érdemes visszakérdezni: „Mitől gondolod így?” – így az érvelés kerül előtérbe.

A „Szerep a falon” gyakorlatnál tudatosítsuk a belső és külső érzelmi szint különbségét. Segítő kérdésekkel támogathatjuk az árnyaltabb megfogalmazást. A bonyolódási pontok elemzésekor ne minősítsük a szereplők döntéseit, inkább azt vizsgáljuk, milyen érzelmi állapotból születnek.

A záró reflexió során hagyjunk időt a csendes gondolkodásra, és a megosztás mindig legyen önkéntes. A könnyedebb, humorral átszőtt hangnem oldja a feszültséget, és segíti, hogy a diákok az érzelmek vizsgálatát természetes önismereti folyamatként éljék meg.

Pedagógiai célrendszerhez való kapcsolódás

Az osztályfőnöki és drámaóráként is működő „Szerelem vagy csak divat?” foglalkozás szervesen illeszkedik a középiskolai pedagógiai célrendszerhez, különösen az érzelmi nevelés, az önismeret-fejlesztés és a közösségi kompetenciák erősítése területén.

A téma feldolgozása lehetőséget ad arra, hogy a tanulók tudatosabban viszonyuljanak saját érzelmi folyamataikhoz, megtanulják megkülönböztetni a pillanatnyi fellángolást a tartós kötődéstől, valamint árnyaltabban lássák a vonzalom, a szenvedély és a szeretet közötti különbségeket.

A „Szerep a falon” gyakorlat segítségével a diákok különválaszthatják a belső érzéseket a kifelé mutatott viselkedéstől, ezáltal fejlődik érzelmi intelligenciájuk és önreflexiók képességük.

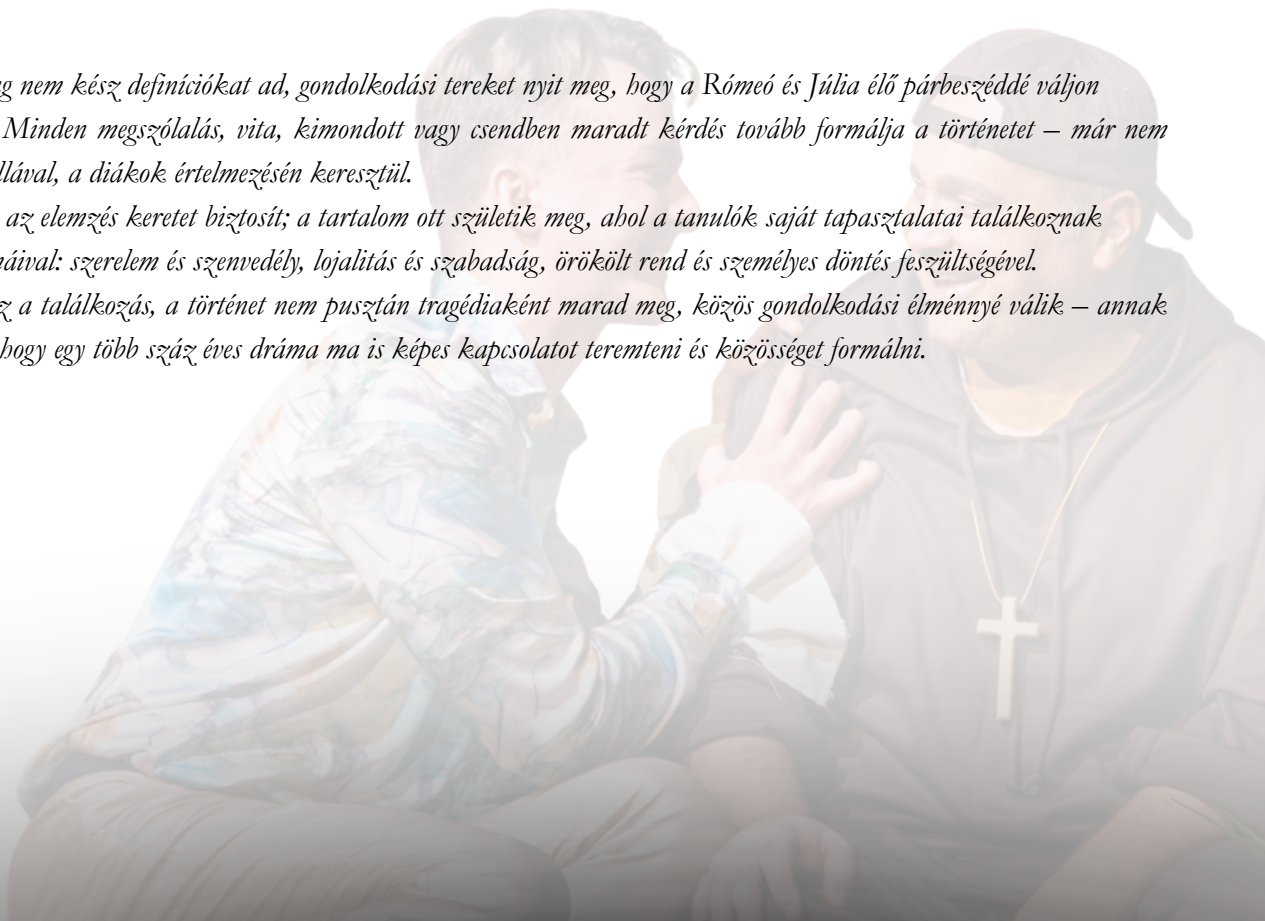
Az óra támogatja az autonóm identitásformálást is: a tanulók nem kész definíciókat kapnak a szerelemről, saját tapasztalataik és gondolataik mentén alakítják ki álláspontjukat. A dramatikus módszerek – jelenetértelmezés, helyzetgyakorlat, közös gondolkodás – fejlesztik a kommunikációs készségeket, az empátiát és az érvelési kompetenciát. A résztvevők megtapasztalhatják, hogy az érzelmek vizsgálata nem ítélezés, értelmezési folyamat.

A foglalkozás preventív nevelési funkcióval is bír: segíti felismerni az idealizálást, a birtoklás vagy a csoportnyomás hatását a kapcsolatokban, és hozzájárul a tudatosabb döntéshozatal kialakulásához. Az irodalmi mű így nem pusztán tananyag, élő tapasztalat, amelyen keresztül a tanulók saját érzelmi működésüket is mélyebben megérthetik.

Ez a segédanyag nem kész definíciókat ad, gondolkodási tereket nyit meg, hogy a Rómeó és Júlia élő párbeszéddé váljon az osztályban. Minden megszólalás, vita, kimondott vagy csendben maradt kérdés tovább formálja a történetet – már nem Shakespeare tollával, a diákok értelmezésén keresztül.

A drámaóra és az elemzés keretet biztosít; a tartalom ott születik meg, ahol a tanulók saját tapasztalatai találkoznak a darab dilemmáival: szerelem és szenvedély, lojalitás és szabadság, örökölt rend és személyes döntés feszültségével.

Ha teret kap ez a találkozás, a történet nem pusztán tragédiaként marad meg, közös gondolkodási élménnyé válik – annak bizonyítékává, hogy egy több száz éves dráma ma is képes kapcsolatot teremteni és közösséget formálni.

Drámatanári gondolatok

A rend arcai egy széteső világban - Pécsi Nemzeti Színház Rómeó és Júliája

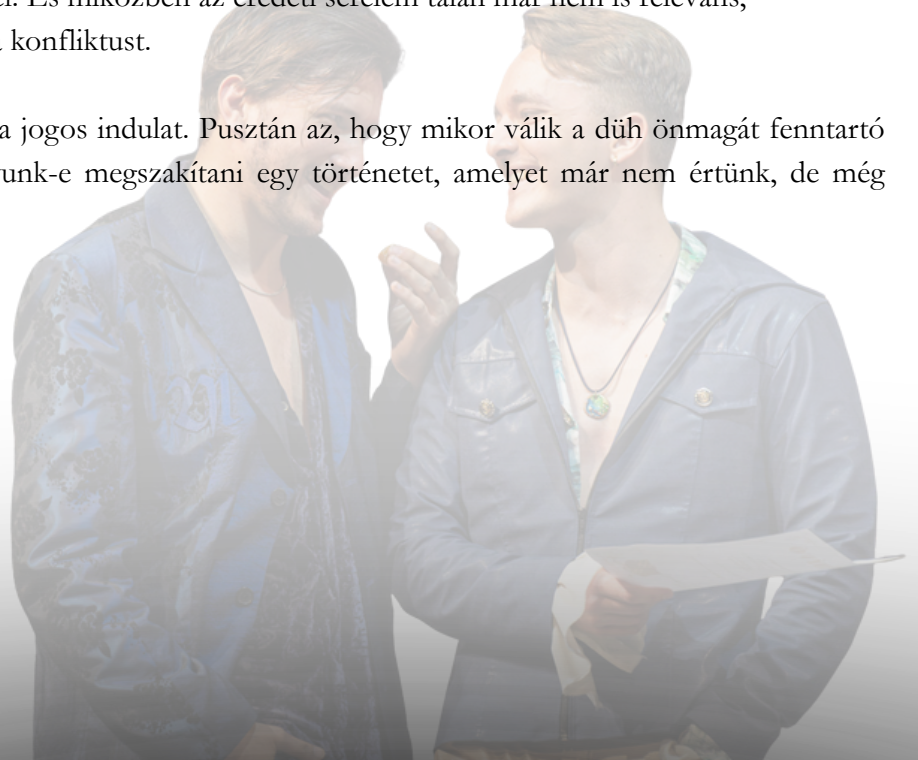
Az örökölt düh ritkán hangos. Többnyire csendben adódik tovább. Egy félmondatban, egy hangsúlyban, egy „mi ilyenek vagyunk” típusú kijelentésben. Nem élményként öröklődik, egyszerű narratívaként. Nem tudjuk pontosan, mi történt régen – csak azt tudjuk, kit kell utálni.

Az emlékezet itt furcsán működik, a konkrétum elvész, a kategória megmarad. Az arcok kikopnak, a címkék megkeményednek. Így válik a düh sztereotípiává. Már nem egy konkrét tett váltja ki, csak a hovatarozás bizonyossága. Egy név. Egy csoport. Egy „ők”.

A világ gyűlöletének mechanizmusa éppen ebben áll, hogy az indulat leválik az okáról, és identitássá alakul. A harag nem reakció többé, tiszta önmeghatározás. Az egyén úgy érzi, tartoznia kell valahová, és a tartozás ára sokszor az ellenség kijelölése. Az ellenségkép stabilitást ad. Egyszerűbb, mint a bizonytalanság.

Az örökölt düh így nem pusztán érzelem, itt a rendszert működtető identitás. Nem kérdez vissza, nem vizsgál felül, nem frissít. Ismét. És miközben az eredeti sérelem talán már nem is releváns, a mechanizmus újra és újra termeli a konfliktust.

A kérdés nem az, hogy volt-e valaha jogos indulat. Pusztán az, hogy mikor válik a düh önmagát fenntartó struktúrává. És hogy képesek vagyunk-e megszakítani egy történetet, amelyet már nem értünk, de még mindig élünk.

Nem tudjuk, miért gyűlölik egymást. És talán épp ez a legfélelmetesebb.

A Rómeó és Júlia világában a Montague-k és a Capuletek viszályának oka soha nem derül ki. A prolóógus „ősi gyűlöletet” említ, de ez az „ősi” jelző inkább az emlékezet kiürülését jelenti, mint a múlt tiszteletét. A konfliktus eredete elhalványult, ám a düh megmaradt – és tovább öröklődött. A gyűlölet itt nem személyes sérelem, emberi sztereotípa, kész narratíva arról, kik vagyunk mi, és kik ők.

Az örökölt düh működése mechanikus. Nem kérdez vissza, nem mérlegel, nem emlékezik pontosan – csak ismételi. A szolgák ugyanazzal a szenvedéllyel rántanak kardot, mint uraik, mintha az indulat a társadalmi hovatartozás bizonyítéka lenne. A világ gyűlöletének mechanizmusa így válik láthatóvá. Az ellenségkép fontosabb, mint a valóság. A sztereotípa stabilabb, mint az igazság.

Shakespeare tragédiája ezért nem pusztán szerelmi történet, inkább fontos társadalmi látletel.

A szerelmesek nem egy konkrét bűn ellen láznak, hanem egy kollektív beidegződés ellen. A kérdés nem a konfliktus eredetére irányul. A kérdés arra irányul, miként lesz az emlékezet helyén maradt üres térből identitásképző düh. És arra is, lehetséges-e megszakítani az örökölt harag láncolatát még azelőtt, hogy újabb áldozatot követelne.

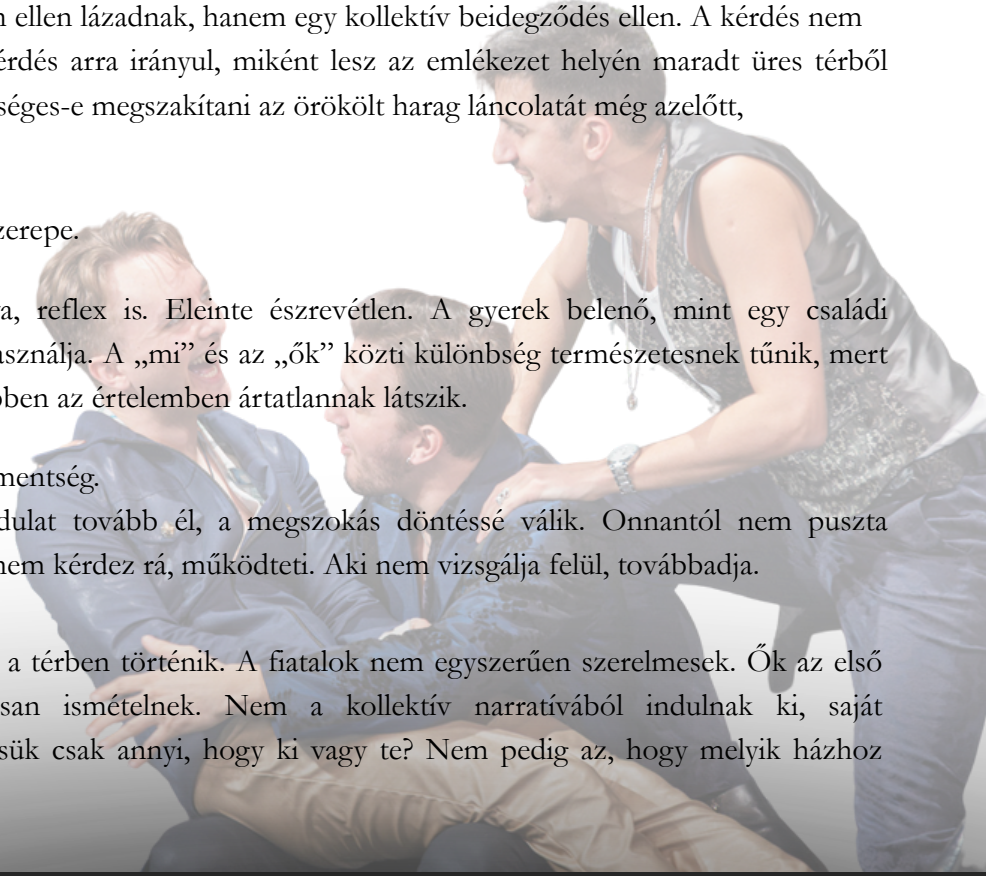
És itt válik láthatóvá a megszokás szerepe.

Az örökölt düh nemcsak narratíva, reflex is. Eleinte észrevétlen. A gyerek belenő, mint egy családi akcentusba. Nem dönt róla, csak használja. A „mi” és az „ők” közti különbség természetesnek tűnik, mert mindig is jelen volt. A nem-tudás ebben az értelemben ártatlannak látszik.

Egy ponton a nem-tudás már nem mentség.

Amikor az ok elhalványult, az indulat tovább él, a megszokás döntéssé válik. Onnantól nem pusztá örökség, fenntartott struktúra. Aki nem kérdez rá, működteti. Aki nem vizsgálja felül, továbbadja.

A Rómeó és Júlia tragédiája ebben a térben történik. A fiatalok nem egyszerűen szerelmesek. Ők az első szereplők, akik nem automatikusan ismételnék. Nem a kollektív narratívából indulnak ki, saját tapasztalatból építkeznek. A kérdésük csak annyi, hogy ki vagy te? Nem pedig az, hogy melyik házhoz tartozol?

A díszlet struktúra. Nem háttér, rendszer. Ránk települ a hatalom, a név súlya, a családi nagyság, amelyet nem választunk, csak megkapunk. A tér kijelöl. Láthatóvá teszi a hierarchiát. Megmutatja, hová született, meddig juthatsz, mekkora mozgástered van.

A rendezés két erő közé feszíti a történetet, a zene előre húz, a tér visszatart. A jelen lüktetése és az örökölt forma merevsége egyszerre van jelen. Ebben a kettősségben válik láthatóvá, hogy a konfliktus valódi természetében nem csupán két család ütközik, dinamika és struktúra, vágy és rend, választás és kijelöltség feszül egymásnak.

A rendezői koncepció nem modernizál látványosan, ütköztet. A jelen energiáját belevezeti a hagyomány kereteibe, és megmutatja, mekkora feszültség keletkezik ott, ahol az élő impulzus nekiütközik az örökölt formának.

Ebben a világban jelenik meg **Árki Lili** Júliája. Még gyermek. Nem vetkőzte le ezt a mivoltot. A kezében egy kis plüss zsiráf. Azzal alszik. A gesztus nem bájos kellék, pontos állítás. Júlia még a gyerekkor küszöbén áll, miközben már döntések terhét rakják rá. A plüss nem tárgy, időjel. Mutatja, hogy az örökölt sors gyorsabb, mint az érés.

Ott van mellette **Bartus Berci** Rómeója. A pasi, akit észre kell venni. Nem heroikus pózban lép be. Nem kész férfiként. Figyelni kell rá. A jelenléte nem harsány, sodró. Ahogy mozog, ahogy reagál, abban van az a nyers, fiatal energia, ami nem tud még számolni a következményekkel. Ő nem a család neve. Ő vágy. Indulat. Döntés.

A rendszer nem egységes. Vannak kapunyitói és kapuzárói. Közben ott állnak a fiatalok, akiket az örökölt struktúra darál be.

Götz Attila Lőrinc barátja és **Stubendek Katalin** Dadája a kapunyitók. Hisznek az átjárásban. Azt gondolják, a régi rend és az új érzés összeegyeztethető. Közvetítenek, puhítanak, időt próbálnak nyerni. Jó szándékú figurák. Emberiek. Tragikusak. Nem látják, hogy a rendszer nem ajtókkal, falakkal működik.

A kapuzárók a rend stabil arcai. **Józsa Richárd** Capuletje a struktúra kimondott tekintélye. Nem mérlegel, kijelöl. A név, a státusz, a hagyomány nála alapállapot. Döntései nem személyesek, rendszerlogikából következnek.

Illés Alexa Capuletnéja a rendszer csendes fenntartója. Nem dominál, nem harsány. A megszokás hangján szólal meg. Ő az a generáció, amely belenőtt a rendbe, már nem teszi fel a kérdést, lehet-e másképp. Játéka finom, mégis pontosan mutatja meg a továbbörökítés mechanizmusát. Nem tilt, nem nyit, fenntart. A rendszer nála természetes közeg.

A daráló közben nem válogat.

Takaró Kristóf Mercutioja a lüktető jelen, az élő energia. **Bera Márk** Tybaltja a feudális indulat fiatal arca. Két külön irány, két eltérő temperamentum. A struktúra mégis mindkettőt elnyeli. Egyikük a szabadság felől érkezik, másikuk a hagyomány felől. A rendszernek egyikük élete sem fontos, csak a rend helyreállítása.

Rubind Péter Péterként, *Katona Levente* Sámsonként és *Győrfi István* Gergőként az öröklött indulat áramlásának alsóbb szintjeit képviselik. Ők nem döntéshozók, mégis működtetik a rendszert, testtel, hanggal, reflexszel. A gyűlölet náluk már nem eszme, hanem beidegződés. *Biri Gábor* Ábrahámja és *Bergovecz Dávid* Baltazárja ugyanebben az áramkörben léteznek, hűségből, kötelességből, megszokásból. Láthatatlan áldozatok, akik nem főszereplői a tragédiának, mégis rajtuk fut át az energia. *Fertály Katalin* és *Varga Orsolya* Capulet-házi szolgálóként a rend hétköznapi fenntartói, csendes rendszerelemek, akik jelenlétükkel stabilizálják azt a struktúrát, amely végül összeroppan.

Szell Horváth Lajos Montague-ja és **Vermes Timea** Montaguenéja az öröklött konfliktus felsőbb szintjei, a hagyomány hordozói. Nem ők gerjesztik a tüzet, mégis az ő nevük alatt ég. **Juhász Bence** Benvoliója az egyetlen fiatal, aki kilépne az áramlásból, békét keres, lassítana, kérdezne. Az ő pozíciója már repedés a rendszerben.

A generációs törés nem kor kérdése, tudatosságé. Az idősebbek a megszokás fázisában maradnak.
A fiatalok a felismerés küszöbére lépnek.

A valódi konfliktus nem két család között húzódik, a reflex és a döntés között feszül.

Itt válik a darab maivá.

A kérdés nem az, volt-e valaha jogos indulat. Nem az, mi történt régen. Az számít, felismerjük-e, hogy amit identitásnak hiszünk, ismétlés.

A megszakítás pillanata mindig egyéni.

Valaki először kérdez.

Valaki először nem ismételi.

Valaki először választ.

A tragédia ott kezdődik, ahol a rendszer ezt még nem tudja elviselni.

Lipics Zsolt rendezői vonala világos és következetes, a múlt formái és a jelen energiája ütközik egymással.

A zene mai. Lüktet. Nem illusztráció, pulzus. A ritmus nem dísz, motor. A történet nem távoli, jelen időben ver. A hangzás folyamatosan emlékeztet arra, hogy ez nem archív felvétel, élő konfliktus. A szenvedélynek tempója van, a döntéseknek üteme. A zenei világ előretolja a szereplőket, nem hagyja őket beledermesni a tradícióba.

A vizuális tér a hagyomány súlyát hordozza. A jelmezek klasszikusak és újragondoltak. Anyagukban ott az idő, szabásuk történelmi, jelenlétük kortárs. A ruhák nem pusztán esztétikai elemek, örökölt szerepek hordozói. Aki felveszi őket, pozíciót ölt magára.

Sárközi Edina és Vajda Zsófia báli vendéggént a társadalmi közeg arcai. A közösség, amely nézi, élteti, fenntartja a látványt. A tragédia előttük történik meg, az ő jelenlétük ad nyilvánosságot a végzetnek.

Laklóth Aladár Escalusa a rendszer felső szintje, a rend intézményes arca. Higgadt, kimért jelenléte a jogba vetett hitet képviseli, azt a meggyőződést, hogy szabályokkal kezelhető az indulat. Működése mégis inkább késleltet, mint megold, mert a konfliktus mélyebben gyökerezik, mint amit egy rendelet elérhet.

Kállai Gergely Párisa a rendszer társadalmi oldala. Udvarias, korrekt, beleillik a rendbe. Nem kérdez, alkalmazkodik. Az ő stabilitása nem oldja a feszültséget, csak láthatatlanná teszi.

Uhrík Dóra Patikusa töréspont. Nem tartozik a családokhoz, nem része a viszálynak. A városon kívüli világ különállását hozza be a színpadra. Nála a konfliktus már nem identitás, hanem üzlet, túlélés, csere. Ő az a pont, ahol a zárt rendszer megnyílik a külső valóság felé. A mérge nála nem szenvedély, hanem eszköz. Ebben a pillanatban a tragédia kilép a családi térből, és általános emberi sorssá válik.

Árki Lili Júliája és Bartus Berci Rómeója ebben a közegben próbálnak választani. Nem kaput keresnek, teret az élethez.

A fal közben nem mozdul közénk áll.

A tragédia nem a szerelem bukása.

A tragédia az, hogy az örökölt rend minden irányból zár.

A kapu nyílik.

A kapu zár.

A fiatalok közben fájó emlékké válnak.

Pécsi Nemzeti Színház

William Shakespeare – Rómeó és Júlia
című színházi előadásának
oktatási segédanyaga 14-18 évesek számára

Richard

A felhasznált fotókat készítette: Rajnai Richárd

Készítette: Tóth Zoltán - drámapedagógus

Az előadásról bővebben: <https://www.pnsz.hu/szindarab/romeo-es-julia/501>